

אַבְלָה הָאֵי קֹרְאָ, אִיהוּ עַל מַה דָּאָמַרְןּוּ. אַבְלָה רְזָא
דְּמַלְּהָ, דְּרַחְלָ וְלֹאָהָ תְּרִי עַלְמִין נִינְהָוּ. חֲדָה
עַלְמָא דְּאַתְּכִסְּיָא, וְחֲדָה עַלְמָא דְּאַתְּגַלְּיָא. וְעַלְמָא
דָּא אַתְּקְבָּרָת וְאַתְּחַפְּיָאָת לְגַו בְּמַעֲרָתָא וְאַתְּכִסְּיָאָת.
וְדָא קִיְּמָא בְּפִרְשָׁת אַרְחִין בְּאַתְּגַלְּיָא. וּבְלָא בְּגֻנוֹנָא
עַלְמָה. וּבְגַיְןָ כֵּד לֹא אַעֲיָל לְהָ יַעֲקֹב בְּמַעֲרָתָא,
וְלֹא בְּאַתְּרָ אַחֲרָא, דְּהָא בְּתִיב (בראשית מ"ח) בְּעוֹד
בְּבָרָת אַרְץ לְבֹוא אַפְּרָתָה, וְלֹא אַעֲיָל לְהָ לְמַתָּא.
בְּגַיְןָ דְּהָוָה יָדַע דְּאַתְּרָה הָוָה בְּאַתְּרָא דְּאַתְּגַלְּיָא.

תָּא הָזֵי, בְּנַסְתָּה יִשְׂרָאֵל הַכִּי אַקְרֵי, רְחַל. בְּמַה
דָּאָת אָמֵר, (ישעה נ"ב) וּבְרַחְלָ לְפָנֵי גּוֹזּוּתָה
נָאָלָמָה. אָמֵאי נָאָלָמָה. דִּבֶּד שְׁלָטִין שָׁאָר עַמִּין,
קָלָא אַתְּפִסְקָמִינָה, וְהִיא אַתְּאָלָמָת.

לשון הקודש

עַלְיָהֶם, וּרְחַל הִיא הַבּוֹכָה עַל גָּלוֹת
יִשְׂרָאֵל.

אַבְלָה פְּסוֹק זוּ הָוָא עַל מַה שָׁאָמְרוּנוּ. אַבְלָה
סִזְרָה רְקָבָר, שְׁרַחְלָ וְלֹאָהָה הָן שְׁנִי עַולְמֹות,
אָחָד עַולְמָה הַגְּכָסָה, וְאָחָר עַולְמָה הַגְּנָלָה,
וְלֹכְןָ זֶוַּקְפָּרָה וְגַסְתְּפָרָה בְּתוֹךְ הַמְּעָרָה
וְגַתְּפָסָתָה, וְזֶוַּמְּדָרָת בְּפִרְשָׁת הַרְכִּים
בְּגַנְלָה, וְהַבָּל בְּצִוְּרָה הַעֲלִיוֹנָה, וְלֹכְןָ לֹא
הַכְּנִים אַתְּהָ יַעֲקֹב לְמַעָרָה וְלֹא בָּמְקוֹם

בְּמַפְנָה וְהִיא נָאָלָמָת.

בָּא רְאָה, בְּנַסְתָּה יִשְׂרָאֵל גְּנָרָאת קָה:
רְחַל. בָּמו שָׁגַּאֲמָר (ישעה ט) וּבְרַחְלָ לְפָנֵי
גּוֹזּוּתָה נָאָלָמָה. לְמָה נָאָלָמָה?
שְׁבָשְׁשָׁוּלִים שָׁאָר הָעָמִים, הַקּוֹל נַפְסָק
מַפְנָה וְהִיא נָאָלָמָת.

וְדֹא הוּא דְכַתִּיב, קֹול בְּרִמָה נִשְׁמָע נָהִי בְּכִי תְּמִרוֹרִים. קֹול בְּרִמָה נִשְׁמָע דָא יְרוֹשָׁלַיִם לְעִילָא. רְחֵל מִבְּכָה עַל בְּנִיה, בֶּל זְמָנָא דִיְשָׂרָאֵל אַינְנוּ בְגַלּוֹתָא, אֲיַהִי מִבְּכָה עַל יְהוָה דָא יְהִי אִימָא דְלַהּוֹן. מְאַנְהָה לְהַנְחָם עַל בְּנִיה. מָאי טָעַמָא. בַּי אַינְנוּ. בַּי אַינְם מִיְבָעֵי לֵיה. אַלְא, בְּגַיְן דְבָעַלה דָא יְהִי קוֹל, אָסְתָלָק מִינָה, וְלֹא אָתְחָבֵר בְּהַדָּה.

וְתָא חָזֵי, לֹא שְׁעַתָּא חָדָא, אֲיַהִי דְבָכָת עַל יְהוָה דִיְשָׂרָאֵל, אַלְא בֶּל זְמָנָא זְמָנָא דָא יְהִי בְגַלּוֹתָא. וּבְגַיְנִי כֵה, קָרְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גָרָם לוֹזָן קָלָא לְמִצְרָאֵי, דְכַתִּיב, (שמות י"א) וְהִתְהַצֵּקְהָ צָעַקָה גְדוֹלָה בְכָל אָרֶץ מִצְרָיִם אָשָר בְמֹהוּ לֹא נְהִיתָה וְנוּ. זְמָנֵין לוֹזָן קָלִין אַחֲרָנִין, בְּאַינְנוּ עַוְרְדָעָנִין, דְרַמְּאָן קָלִין בְּמַעַיְהוּ, וְהָוו נְפָלִי בְשֻׁוקִי בְמַתִּים.

לשון הקודש

וְזֹה שְׁבָתוֹב קוֹל בְּרִמָה נִשְׁמָע נָהִי בְּכִי תְּמִרוֹרִים. קוֹל בְּרִמָה נִשְׁמָע - זו יְשָׂרָאֵל, אַלְא בֶּל זְמָן זְמָן שְׁמָם בְגַלּוֹת, יְרוֹשָׁלַיִם לְמַעַלָה. רְחֵל מִבְּכָה עַל בְּנִיה - בֶּל זְמָן שִׁיְשָׂרָאֵל הַם בְגַלּוֹת, הִיא מִבְּכָה עַל הָמִים שֶׁהִיא הָאמֵן שָׁלָהֶם. מְאַנְהָה לְהַנְחָם עַל בְּנִיה, מָה הַטָּעַם? בַּי אַינְנוּ. בַּי אַינְם חַיה צָרִיךְ (לְקַחְתָה)! אַלְא מִשּׁוּם שְׁבָעָלה הוּא קוֹל, אָסְתָלָק מִפְנָה וְלֹא הָתַחְבֵר עַמָּה.

וַתַּעַל הַצְפָּרְדֵּעַ, חֲדָא הַותִּ, וְאוֹלִידִתִּ, וְאַתְמָלִיתִ
אַרְעָא מִגְיִיהִוִּ. וְהַווּ בְּלָהִוִּ **מְסִרְיוֹן** גַּרְמִיהִוִּ
לְאַשְׁאָ, דְּכַתִּיב וּבְתְנוּרִיךְ וּבְמִשְׁאַרְוֹתִיךְ, וּמַאי הַווּ
אָמָרוֹ. (טהילים ס"ז) בְּאָנוּ בְּאָשׁ וּבְמִים וְתוֹצִיאָנוּ לְרוֹויָה.
וְאֵי תִּמְאָ אֵי הַכִּי **מַאי** אַיְכָּפָת לְהַזְּהָזִין לְמַצְרָאִי
דְּעַלְיוֹן לְאַשְׁא **כֵּל** אַיְנָן **עוֹרְדָעָנִין**, אֶלְאָ בְּלָהִוִּ
עַלְיוֹן לְאַשְׁא וְאַזְלִין בְּתְנוּרָא וְלֹא **מַתִּין**. וְאַיְנוֹן
דְּמַתִּין **מַאי** קָא עַבְדִּי. נְהַמָּא הַזָּהָבָה בְּתְנוּרָא וְעַלְיוֹן
בְּגֹן נְהַמָּא וּמְתַבְּקָעִין וּגְפָקִי מִגְיִיהִוִּ **אַחֲרָנִין**
וְאַשְׁתָּאָבִין בְּנְהַמָּא. אַתָּה לְמַיְכָל מִינָה הַהְזָא **פְּתָאָה**
אַתְהָדָרוֹ **עוֹרְדָעָנִיא** בְּמַעְיִהִוִּ **וּרְקָדוֹן** וּרְמָאוֹן **קְלִין**
עַד דְּהַזְּהָזִין **מַתִּים**. וְדָא **קְשִׁיאָה** לְזָן **מַפְלָא**.

תָּא חַזִּי **כְּתִיב** וּשְׂרִץ **הַיָּאָר** צְפָּרְדָּעִים וְעַלְוִוִּ **וּבְאֹו**
בְּבִיהָךְ וּבְתָדָר **מְשֻׁבָּךְ** וְעַל **מְטָתָּה**. **פְּרָעוֹה**

לְשׁוֹן הָקוֹדֶשׁ

וַתַּעַל הַצְפָּרְדֵּעַ. הִיְתָה אַחַת וְהוֹלִידָה,
 וְהַתְמַלֵּא הָאָרֶץ מִהָם. וְהַיְיָ בְּלֹן מִסְרֹות
 עַצְפָּן לְאַשְׁא, שְׁבָתוֹב וּבְתְנוּרִיךְ
 וּבְמִשְׁאַרְוֹתִיךְ. וּמָה הִי אָוּמָרוֹת? (טהילים ס"ז)
 בְּאָנוּ בְּאָשׁ וּבְמִים וְתוֹצִיאָנוּ לְרוֹויָה. וְאֵם
 תָּאִמֵּר, אִם כֵּד מַה אַיְכָּפָת לְמַצְרָאִים שְׁבָל
 אַוְתָּן **הַצְפָּרְדָּעִים** נְבָנָסָות לְאַשְׁא? אֶלְאָ
 בְּלֹן נְבָנָסָות לְאַשְׁא וְהַזְּלָכוֹת בְּתְנוּר וְלֹא

איהו אלקי קדמָאה מפלחו ויתיר מפלחו. ליהו
שמייה די אלהא מבָך מן עלמא ועד עלמא דהוא
פקיד עובדין דבני נושא בכל מה דעבדי.

כתיב (בראשית י"ט) ויראו אורה שרי פרעה ויהלו
אורתה אל פרעה ותקח האשה בית פרעה.
האי קרא לדרשא הוא דאתא. תלת פרעה (דף ל' ע"א)
הבא. חד, בההוא זמנא. יחד, ביוםוי דיוסוף. יחד,
ביוםוי דמשה דאלקי בקורסוי. (ס"א הא קרא כל אתקים
בפרעה קדמאה אבל בשעתא וכו') (ויהאי קרא אתקים).

פרעה קדמָאה, בשערתא דאתגסיבת שרה לגיביה,
רמו לאומין, יציריו ההוא דיוקנָא
באדראיה, על ערסיה בכוותלא, לא נח דעתיה, עד
דעבדו דיוקנָא דשָׁרָה בנסירו, וכד סליק לערסיה,
סליק לה עמיה. כל מלפָא דאתא אברתיה, הוה

לשון הקידוש

יוסף, ואחד בימי משה שהלך לו במקלו.
(הפסיק הוה בלו התקים בפרעה הראשון, אבל בשעה וכו')
(וופסוק תונה התקדים).

פרעה הראשון, בשעה שנלקחה שרה
אליו, רמו לאמנים יציריו בתדרו את
דמותה על מטו בפתל. לא נח רעהו
עד שעשו את דמותה של שרה על לוח
יעץ, ובשניה עולחה למיטהו, העלה אותה
עמו. כל מלך שבעה אחורי היה רואה
כתיב (בראשית יט) ויראו אורה שרי פרעה
ויהלו אותה אל פרעה ותקח האשה בית
פרעה. פסוק זה לדרשה הוא בא. שלשה
פרעה באן. אחד באוטו זמן, ואחד בימי

עלו ובואו בביבך ובחרר משכבר ועל
מפתח. פרעה לקה ראשון מבלם, ויתר
מבלם, כדי שיניה שם האלהה מביך מן
העולם ועד העולם, שהוא פוך מעשי
בני אדם בכל מה שעושים.

כתיב (בראשית יט) ויראו אורה שרי פרעה
ויהלו אותה אל פרעה ותקח האשה בית
פרעה. פסוק זה לדרשה הוא בא. שלשה
פרעה באן. אחד באוטו זמן, ואחד בימי

חמי ההוא דיקנָא מצירא ציירא, והו עאלין קמיה בדיחין, בד סליק לערPsiה הוה אתהני בההוא צייר. בגין כה, מלכָא אלקי הבא יתר מללא. (פה חוי) חיינו דבתייב, ובחר משבך ועל מטהה. ולכתר, ובבית עבדיך ובעמד. ובכחלו לא כתיב על מטהם, אלא ליה בלחוודיה.

רבי אבא פתח, (קהלת א') כל הנחלים הולכים אל הים והים איננו מלא אל מקום שנהנים נחלים הולכים שם שביהם לאליין ליה חבריא. אבל תא חזוי, בד אינון נחלין אמרי ליה חבריא. אבל נקית לוזן, ישאיב לוזן בגין דקפאן מיא בנו ימא, וההוא גלידו ישאיב כל מיא דעאלין היה, ולכתר נפקין מיא בתוקפא דדרום, ואשקי ית כל חיota ברא, במה דעת אמר (תהלים ק"ד) ישקו כל חיתו שדי.

לשון הקודש

אותו דיקון מציר בציור, והיו נגנסים הילכים אל הים והים איננו מלא אל לפניו בדוחנים, וכשעליה למטהה היה נחנה מאותו צייר, לבן הפלך לך באן יותר מהפל. (פה וראה) חיינו מה שברוב בחדר משבך ועל מטהה, ואחר כך ובבית עבדיך ובעמד. ובכלהם לא כתוב על מטהם, אלא רק לו לבהן.

רבי אבא פתח, (קהלת א) כל הנחלים

(זהו הנזכר הכא) ותא חזוי, ימַא דְקַפָּא שָׁאֵיב בֶּל מִיא, וְאַשְׁתָּרִי בְּתוֹקָפָא דְדָרוֹם, בְּמֵה דְאַתְמָר, וּבְגַיּוֹן בְּךָ אִינְנוּ מְלָא, וְאַתְמָר.

זה אֲתַעַרְוּ בֵיהַ חֶבְרִיא. אֶל מָקוֹם שְׁהַנְּחָלִים הַוּלְכִים שֵׁם הֵם שְׁבִים לְלַבָּת. מַאי טָעַמָּא הֵם שְׁבִים. בְּגַיּוֹן דְהַהוָּא גַּהָּר דְגַיִד וְגַפִּיק מַעַדְן לֹא פְסִיק לְעַלְמִין, וְהֵוָא אַפִּיק תְּדִיר מִיא לִימָא, וּעַל דָא, מִין שְׁבִין לְלַבָּת, וְתַבִּין, וְאַזְלִין וְתַבִּין, וְלֹא פְסִיקֵין לְעַלְמִין. וּבְדַ אַיְהוּ תָבַ לְלַבָּת, בְּגַיּוֹן לְמַהְדָה לְאַשְׁקָאָה לְכָלָא, וְאַתְיִ רֹוָת צְפֻוָן וְקַפִּי מִיא, וְרוֹוָת דְדָרוֹם דְאַיְהוּ חַמִּימָא, (ס"א ש"ג) שְׂדֵי לֹזָן לְמַהְדָה לְכָל סְטָר. וּעַל דָא, הָאֵי יָמָא יְתִיב בֵּין תְּרִי סְטָרִי אַלְזִין, וּבְגִינְיָהוּ קַיִמָא, וְאַרְבִּין אַזְלִין וְגַטְלִין לְכָל סְטָר.

לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

וַיָּצְאִים הַמִּים בְּתַקְפָּה שֶׁל הַדָּרוֹם, וּמְשֻׁקָּה אֶת בֶּל חַיּוֹת הַשְׁדָה, בֶּמוּ שְׁנָאָמָר (תְּהִלִּים קה) יִשְׁקוּ בֶל חַיָּתוֹ שְׁדָה.

יבא רָאָת, יִם שְׁקוּפָא שׁוֹאָב אֶת בֶּל הַמִּים וּמְפִשְׁיר בְּכָח הַדָּרוֹם בֶּמוּ שְׁנָתְבָאָר, וּמִשּׁוּם בְּךָ אִינְנוּ מְלָא, וְגַאֲמָר. וְתַרְיִי הַתְעֹורְרוּ בּוּ הַחֶבְרִים, אֶל מָקוֹם שְׁהַנְּחָלִים הַלְּכִים שֵׁם הֵם שְׁבִים לְלַבָּת. מַה הַטּוּם הֵם שְׁבִים? מִשּׁוּם שָׁאוֹת גַּהָּר שְׁשֹׁעֶפֶע וּיְוֹצָא מַעַדְן לֹא פּוֹסֵק לְעוֹלָמִים,

תא חֹוי, כֵד מַלְכָא, אֲתִי לְעָרָסִיה, בְשֻׁעַתָא
דְאַתְפְּלִיג לִילִיא, רַיְחָא דְצָפוֹן אַתְעַר, דְאַיְהוּ
אַתְעַר חַבְיבָותָא לְגַבְיוֹן מַטְרוֹנוֹנִיתָא, דְאַלְמָלָא
אַתְעַרְוִתָא דְצָפוֹן, לֹא אַתְחַבֵּר מַלְכָא בְהַדָּה, בְגַיְן
דְצָפוֹן שָׂאֵרִי חַבְיבָותָא, בְמַה דְאַתְמָר, (שיר השירים ב)
שְׁמָאלוֹ תְחַת לְרָאשֵי. וְרוּם חַבְיק בְּרַחִימָוּ דְבַתִּיב
וַיְמִינָו תְחַבְקָנִי, בְּדַיְן בְמַה בְּדִיחֵין מַתְעָרִין שִׁירָתָא,
עד דְאַתִי צְפָרָא, דְבַתִּיב, (איוב ל"ח) בָּרוּן יְחִיד פּוֹבְבִי
בְּקָר וַיְרִיעָו כָל בְנֵי אֱלֹהִים.

ז'ב' אֲתִי צְפָרָא, בְּלָהּוּ עַלְאי וְתַתָּאי אַמְרִי
שִׁירָתָא, וַיְשָׁרָאֵל כְּגַוּנָא דָא לְתַתָּא, דְבַתִּיב,
(ישעה ס"ב) הַמּוֹזְבִּירִים אֶת יְיָ אֶל דְמַי לְכָם. אֶל דְמַי
לְכָם לְתַתָּא דִיְקָא. (בלילה).

לשון הקודש

בא ראת, בְשַׁהְפַּלֵךְ בָא לְמַטָּתוֹ בְשֻׁעה
שְׁנַחַלְק הַלִּילָה, רוֹת אַפְוָן מַתְעוּרָת,
שְׁחִיא מַעֲוָרָת חַבְיבָות לְגַבְיוֹן,
שְׁאַלְמָלָא רוֹת הַצָּפוֹן אֵין מַתְחַבֵּר הַמְּלָךְ
עַמָּה, מְשׁוּם שְׁמַצְפּוֹן מִתְחִילָה חַבְיבָות,
בָמו שְׁנָאָמָר (שיר ט) שְׁמָאלוֹ תְחַת לְרָאשֵי.
וְרוּם מַחְבִּק בְּאֶחָדָה, שְׁבַתּוֹב וַיְמִינָו
תְחַבְקָנִי. וְאוֹ בְמַה בְּדָתִנים מַעֲוָרִים

דָוָקָא (בלילה).